

Znak sprawy: DBI-3.050.40.2020

Wg. rozdzielnika

*Szanowna Pani i Panowie Wojewodowie,
Szanowna Pani i Panowie Marszałkowie,*

w związku z powtarzającymi się wystąpieniami urzędów wojewódzkich i marszałkowskich w sprawie konieczności dokonywania przez przedsiębiorców realizujących publiczny transport zbiorowy gminom zwrotów kwot zapłaconych należności z tytułu sprzedaży biletów miesięcznych szkolnych oraz urzędom marszałkowskim kwot otrzymanych dopłat do tych biletów, informuję co następuje.

Zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz.U. z 2019 r., poz. 2475 z późn. zm.) organizator publicznego transportu zbiorowego zawiera z operatorem publicznego transportu zbiorowego umowę, na podstawie której świadczone są usługi w zakresie publicznego transportu zbiorowego, na linii lub liniach komunikacyjnych określonych w umowie. Strony tej umowy mają pełną swobodę kształtowania jej treści. Nie sposób zatem wykluczyć, że podstawą ewentualnego żądania przez gminy od przewoźników zwrotu zapłaconych należności mogą być postanowienia umowne.

Zgodnie z art. 5a ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów (Dz. U. z 2018 r. poz. 295) w przypadku nabywania przez gminę biletów miesięcznych dla dzieci w celu wykonania obowiązku określonego w art. 32 ust. 5 oraz art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, ze zm.) uwzględnia się ulgi, o których mowa w art. 4 ust. 6 i art. 5 ust. 1. Obowiązek gminy określony w art. 32 i art. 39 Prawa oświatowego dotyczy zapewnienia, w określonych przypadkach, bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu dziecka do szkoły lub innej placówki oświatowej.

Z przekazanej korespondencji prowadzonej w przedmiotowej sprawie pomiędzy Wojewodą Zachodniopomorskim, Marszałkiem Województwa Zachodniopomorskiego oraz Ministrem Finansów, a także ze stanowiska Polskiej Izby Gospodarczej Transportu Samochodowego i Spedycji w Warszawie wynika, że podniesione wątpliwości powstały na skutek przekazania urzędowi marszałkowskiemu stanowiska Ministerstwa Finansów z dnia 29 maja 2020 r. nr PG3.4301.2/2020, stanowiącego odpowiedź na zapytanie Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego. W piśmie tym wskazano m.in., że *niektóre gminy zakupiły bilety miesięczne na miesiąc kwiecień 2020 r. mimo zamkniętych placówek oświatowych, czyli zakup biletów odbył się w innym celu niż wynikający z ww. przepisów Prawa oświatowego. Odpowiadając na Państwa wątpliwości nasuwa się pytanie, w jakim celu odbył się zakup biletów.(...)* i dalej art. 5a ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego jednoznacznie wskazuje, że *ulgi ustawowe uwzględnia się wyłącznie w przypadku wykonania przez gminy obowiązku określonego w art. 32 ust. 5 oraz art. 39 ust. 3 ustawy Prawo oświatowe.*

W ostatnim akapicie pisma zastrzeżono jednak, że w kwestii funkcjonowania publicznego transportu zbiorowego i uprawnień do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego, właściwy jest Minister Infrastruktury.

wiepodlega

PAŁKA
STYLICIE ODZYSCANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Odnosząc się do powyższego należy zauważyć, że zakupu biletów zwyczajowo dokonuje się przed datą wykonania usługi transportowej, a nie po. Także Polska Izba Gospodarcza Transportu Samochodowego i Spedycji w Warszawie w swoim piśmie z dnia 17 czerwca 2020 r. znak: PIGTSiS- 187/P/2020 potwierdza, że zawarte umowy pomiędzy przewoźnikami a gminami zawierają niemal wszędzie zapisy, że gmina przed końcem miesiąca składa zamówienie na konkretne bilety miesięczne szkolne na następny miesiąc. Przewoźnik zobowiązany jest do dostarczania tych biletów danej gminie. Oznacza to, że zakup przez gminy biletów miesięcznych dla dzieci na miesiąc kwiecień, powinien nastąpić najpóźniej w ostatnich dniach marca.

Ponadto, nie sposób zgodzić się z poglądem, że art. 5a ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego wskazuje, że ulgi ustawowe uwzględnia się „**wyłącznie w przypadku wykonania**” przez gminy obowiązku określonego w Prawie oświatowym, gdyż przepis ten wprost wskazuje, że ulgi te uwzględnia się w przypadku nabywania przez gminę biletów miesięcznych dla dzieci „**w celu wykonania obowiązku**”. Błędna wykładnia ww. przepisu niesie za sobą ten skutek, że dokonuje się oceny zasadności zakupu biletów przez gminy *post factum*, czyli wtedy, gdy ma już dane pozwalające stwierdzić, czy przedmiotowy obowiązek został wykonany, a nie *pre factum*, czyli wtedy, gdy gminy rzeczywiście dokonują zakupu biletów „w celu” wykonania przedmiotowego obowiązku.

Stwierdzenie zawarte w piśmie Ministerstwa Finansów, zgodnie z którym *niektóre gminy zakupiły bilety miesięczne na miesiąc kwiecień 2020 r. mimo zamkniętych placówek oświatowych, czyli zakup biletów odbył się w innym celu niż wynikający z ww. przepisów Prawa oświatowego* można uznać za prawdziwe jedynie przy dodatkowym założeniu, że w dacie dokonania zakupu biletów na miesiąc kwiecień, gminy miały już (lub powinny mieć) wiedzę o tym, że przez cały kwiecień zajęcia edukacyjne w szkołach zostaną zawieszona, a mimo to dokonały zakupu tych biletów. Zgodnie jednak z brzmieniem § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. z 2020 r. poz. 410), w brzmieniu obowiązującym w okresie od 20 marca do 9 kwietnia b.r., ograniczenia w funkcjonowaniu jednostek systemu oświaty miały obowiązywać jedynie do dnia 10 kwietnia 2020 r.

Reasumując, brak jest podstaw uzasadniających kategorię stwierdzenie, że zakup biletów miesięcznych na kwiecień 2020 r. odbył się w innym celu niż wynikający z ww. przepisów Prawa oświatowego. Fakt, że w kwietniu b.r. zajęcia w placówkach edukacyjnych i oświatowych były zawieszona, a zatem przedmiotowy obowiązek *de facto* nie został wykonany, nie oznacza, że zakup biletów nie odbył się w celu jego wykonania. Ponadto zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. Prawo przewozowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 8) prawo zmiany i odstąpienia od umowy przewozu przysługuje podróżnemu, a nie podmiotom, które w ten sposób realizują nałożony na nie obowiązek i zapewniają dzieciom dowóz do placówek opiekuńczo-edukacyjnych, w sytuacji gdy droga tych dzieci do tych placówek przekracza wskazane w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe odległości.

Z wyrazami szacunku

Dokument podpisany elektronicznie

Z upoważnienia Ministra Infrastruktury

Andrzej Bittel

Sekretarz Stanu

Rozdzielnik:

1. Pan Jarosław Obremski, Wojewoda Dolnośląski;
2. Pan Mikołaj Bogdanowicz, Wojewoda Kujawsko-Pomorski;
3. Pan Lech Sprawka, Wojewoda Lubelski;
4. Pan Władysław Dajczak, Wojewoda Lubuski;
5. Pan Tobiasz Bocheński, Wojewoda Łódzki;
6. Pan Piotr Ćwik, Wojewoda Małopolski;
7. Pan Konstanty Radziwiłł, Wojewoda Mazowiecki;
8. Pan Adrian Czubak, Wojewoda Opolski;
9. Pani Ewa Leniart, Wojewoda Podkarpacki;
10. Pan Bogdan Paszkowski, Wojewoda Podlaski;
11. Pan Dariusz Drelich, Wojewoda Pomorski;
12. Pan Jarosław Wieczorek, Wojewoda Śląski;
13. Pan Zbigniew Koniusz, Wojewoda Świętokrzyski;
14. Pan Artur Chojecki, Wojewoda Warmińsko-Mazurski;
15. Pan Łukasz Mikołajczyk, Wojewoda Wielkopolski;
16. Pan Tomasz Hinc, Wojewoda Zachodniopomorski;
17. Pan Cezary Przybylski, Marszałek Województwa Dolnośląskiego;
18. Pan Piotr Calbecki, Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego;
19. Pan Jarosław Stawiarski, Marszałek Województwa Lubelskiego;
20. Pani Elżbieta Polak, Marszałek Województwa Lubuskiego;
21. Pan Grzegorz Schreiber, Marszałek Województwa Łódzkiego;
22. Pan Witold Kozłowski, Marszałek Województwa Małopolskiego;
23. Pan Adam Struzik, Marszałek Województwa Mazowieckiego;
24. Pan Andrzej Buła, Marszałek Województwa Opolskiego;
25. Pan Władysław Ortył, Marszałek Województwa Podkarpackiego;
26. Pan Artur Kosicki, Marszałek Województwa Podlaskiego;
27. Pan Mieczysław Struk, Marszałek Województwa Pomorskiego;
28. Pan Jakub Chełstowski, Marszałek Województwa Śląskiego;
29. Pan Andrzej Bętkowski, Marszałek Województwa Świętokrzyskiego;
30. Pan Gustaw Brzezina, Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego;
31. Pan Marek Woźniak, Marszałek Województwa Wielkopolskiego;
32. Pan Olgierd Geblewicz, Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego.